

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Серія «Лауреати премії
імені Лесі Українки». Вип. 16.

КНИЖКИ
ПИСЬМЕННИЦІ
МАРІЇ МОРОЗЕНКО

Київ — 2018

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Серія «Лауреати премії імені Лесі Українки»

Вип. 16

КНИЖКИ ПИСЬМЕННИЦІ МАРІЇ МОРОЗЕНКО

Бібліографічна пам'ятка для читачів-учнів середнього шкільного віку

Київ — 2018

УДК 016:8

К 53

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко

Укладач Н.О. Гажаман

Редактор В.Я. Полисаєва

Книжки письменниці Марії Морозенко : бібліогр. пам'ятка для читачів-учнів серед. шк. віку / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. О. Гажаман. – Київ, 2018. – 28 с. : іл. – (Серія «Лауреати премії імені Лесі Українки»; вип. 16).

У бібліографічній пам'ятці вміщено автобіографію письменниці Марії Миколаївни Морозенко. А також розповідається про її творчість для дітей.

© Національна бібліотека України для дітей

Дорогий юний читачу!

Щорічну Премію Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва за 2017 рік у номінації «Літературні твори для дітей та юнацтва» присуджено відомій українській письменниці Марії Миколаївні Морозенко за історичні повісті «Іван Сірко великий характерник», «Іван Сірко славетний кошовий» та повість «Я закохалася».

Ця бібліографічна пам'ятка складається з трьох розділів. Перший розділ називається «Я дуже люблю людей!». У ньому письменниця цікаво, довірливо розповідає про свій життєвий та творчий шлях. Про те, де вона народилася, як зростала, що спонукало її стати письменницею, хто допоміг їй у творчому становленні, які теми є для неї найцікавішими. Принагідно зауважимо, що у більшості бібліографічних пам'яток серії «Лауреати премії імені Лесі Українки» письменники самі розповідають про свій життєвий шлях. Ознайомлюючись з ними ти побачиш, якими різними, цікавими, унікальними є їхні життєві долі. З їхніх життів, як і кожної людини, складається історія нашої дорогої Вітчизни. І написані саме для тебе, бо прочитати ці тексти можна лише у наших бібліографічних пам'ятках.

Другий розділ має назву «Історичні повісті та сучасність». У ньому йдеться про книжки «Іван Сір-

ко великий характерник», «Іван Сірко славетний кошовий». А також про повість на тему сучасного шкільного життя «Я закохалася», збірку історій про собак «Найвірніші». Завершує бібліографічну пам'ятку «Список книжок, рекомендованих для читання», що містить бібліографічні описи окремих видань письменниці.

Немає сумніву, що ти із задоволенням прочитаєш книжки М.М. Морозенко, і з таким же задоволенням радитимеш читати їх своїм друзям, однокласникам, рідним та знайомим.

«Я дуже люблю людей!»

(автобіографія)

*«Я хочу, щоб ви, читаючи книжку,
знаходили заховані в ній секрети.»*

Марія Морозенко

Так стверджує письменниця Марія Миколаївна Морозенко у своїй автобіографії, із якою ми пропонуємо тобі ознайомитися далі.

«Народилася я 15 березня 1969 року в селі Малин, що на Рівненщині у Млинівському районі. Чим особливе моє село? Змалечку я дивувалась тому, що в нас був «український Малин» та «чеський Малин». Чеський – це кілька хат на хуторі. А колись чеський Малин був великим. Більше тисячі чехів проживало у селі на початку ХХ століття. А потім війна і страшна малинська трагедія... У нашому селі довго не було храму, лише в нові часи зведено церкву. Давніший храм, а так само і школу, спалено гестапівцями 13 липня 1942 року. Того дня моє село перестало існувати. Українці та чехи, всього 850 осіб (за іншими даними цифра більша!) згоріли заживо...

Село моє відродилось з попелу руїни. В ньому народився і виріс мій тато. Мама родом із сусіднього села. Я ж виросла у великій сім'ї. Нас у батьків було дванадцятьоро дітей, але після сорока років мама залишилася з нами сама, тато трагічно загинув. Сказати, що було нам важко, – нічого не сказати. Добре,

що в дитинстві ми не дуже розуміли, як то воно «важко». А наша мама ніколи перед нами не подавала вигляду, не плакала, не жалілася. Всі образи, кривду і негаразди перепрацьовувала на землі. І чого вдосталь завжди було у неї для нас, вісьмох дівчаток та чотирьох хлопчаків, – це маминої любові.

Попри всі негаразди нам було добре разом, один за другого ми вболівали повсякчас, тому і труднощі долали, і радісно завжди було в домі. Нехай і не густо на столі, але в хаті повним-повно невичерпної втіхи. Чого-чого, а смутку та відчаю тут не було місця. Розуміння того, що можна все здолати і вийти переможцем при будь-яких життєвих обставинах, пізніше мені не раз допомагало у житті.

Писати вірші я почала в 9 років. А початком всього була велика любов до читання. У ці ж дев'ять років мала перший іспит з літератури від нашого бібліотекаря. Переказувала зміст усіх трьох книг казок, які взяла день перед тим. Бібліотекар не вірив, що я їх прочитала. Але я дуже любила читати книги. Мама не раз сварила, що втрачаю за книжками зір, бо ловила мене пізньої ночі за читанням біля вікна при місячному світлі.

І от написала свій перший вірш «Страхіття чорної війни», але ховалася з ним від рідних, щоб не насміхались. Був уже досвід із запискою для хлопчика... у другому класі, яку так і не наважилась передати. Завела свій перший дівчачий щоденник, у який записувала свої думки про перше таємне

кохання. Мій щоденник чекала незавидна доля. Його, а в ньому і записку, вгледіла старша сестра, рідні підняли мене на сміх, і тоді я порвала записку, а щоденник закопала під сливою. Чого саме під сливою, важко сказати. Мабуть, тому, що любила в дитинстві сливи. Так усе і залишилось загубленим у землі, як «скарб», віднайти який навряд чи коли-небудь зможу.

А вірш свій відіслала до відомої тоді газети школярів «Зірка». Із редакції прийшов лист-зацікавлення моєю ще цілком недоладною творчістю: «Здрастуй, Маріє. Вірш твій прочитали. Такий щирий, схвильований. А ти давно пишеш вірші? Які твої улюблені теми?» І дотепер я щиро вдячна «кореспонденту Недопитанському» за теплі і вчасно сказані слова підтримки. Той лист із «Зірки» надихнув на подальшу творчість...

З дитинства я любила вчитися. Мої сестрички частенько згадують такий випадок: прокидаються рано-вранці, ще темно за вікнами. А я, мала, вже сиджу одягнена із портфеликом біля столу. Вони питають:

- Марійко, а ти куди так рано зібралася?
- До школи, – кажу. Так хотіла вчитися, не могла дочекатися, щоб вже йти до школи.

Думаю, вчителі мене любили й за те, що я єдина в школі писала вірші. Та з тим трохи мала клопоту – часто виступала на районних конкурсах від своєї школи, а однокласники мали бонуси – дівчата пе-

.....

реписували вірші про любов; хлопці, особливо ті, що не любили літературу, часом випрошували на уроки твори. І я писала 3-4 твори за перерву. На хороші оцінки і без повторень.

Оскільки я не уявляла життя без навчання, то і сама вирішила бути вчителем української мови та літератури. Два роки поспіль вступала до Рівненського педагогічного інституту. Обидва рази успішно склала іспити, але першого року у мене не виявилось направлення, а другого я не добрала балів. Працювала в Радянській восьмирічній школі піонервожатою, в нашому сільському магазині продавцем. Але все це було не моїм.

Якось мені згадалися слова, почуті від старших у дитинстві: «Шукати правди треба в Києві». А тут ще побачила оголошення в газеті про те, що Київський державний університет імені Т.Г. Шевченка набирає студентів на 1989 рік навчання. І вирішила: «Тільки в Київ!»

Вирішила, тож і поїхала. Приїхала з речами на залізничний вокзал, сама, одна. В Києві не мала ні знайомих, ні родичів. Речі залишила у камері схову і подалася шукати готель. Розгубившись у великому місті, нічого й не знайшла. Тому перша моя київська ніч після іспиту пройшла на залізничному вокзалі. Під ранок я задрімала над книжкою на дерев'яній вокзальній лаві, прокинулась за дві години і зрозуміла, що... мене пограбували. Вкрали всі мої речі, документи, ті записи, які готувала до іспи-

тів. Розпач здолав мене. Та тільки на мить. Допоміг наш досвід сімейного виживання. Звернулася до міліціонера, в міліції видали довідку про пограбування. А потім – в університет. Приїхала вже на завершення екзамену, але розказала про пригоду приймальній комісії, іспит прийняли.

Так я навчалася, а ще працювала, відвідувала літературну студію, писала статті до газет. Допомогало мені в складних ситуаціях те відчуття, що допомоги чекати немає звідки, і ти все мусиш здолати, аби досягти поставленої мети. Мусила сама собі раду дати, сама себе обходити та ще й на «кусень хліба» заробити. Часто мої близькі сміються з того виразу «кусень хліба». Але я замолоду відповідально ставилася до всіх своїх робіт і обов'язків. Намагалася все встигнути і виконати якнайкраще. Та й всі ми, уся моя родина, з дитинства вже були самостійні і дещо доросліші за ровесників, бо старші – вже йшли у світ, а молодші ще лишалися біля мами. І старшим навіть на думку не спадало щось просити у мами в той час, коли біля неї ще є «малі»...

Ще навчаючись в університеті я почала відвідувати літературну студію Катерини Мотрич. Другою моєю сходиною до професійної майстерності стала літературна студія «Веретено», яка діяла в Києві у 90-тих роках. У студії викладалися для діток народознавство, народні ремесла (ткацтво, ручне ткацтво і вишивка), гра на народних інструментах.

.....
П'ять років я працювала в студії, це був час мого справжнього творчого становлення.

Але найглибше мене сформувало спілкування з визначною людиною в моєму творчому житті – літературознавцем та критиком Костем Петровичем Волинським. Надзвичайна людина, Кость Петрович, став для мене всім – татом, дідусем, вчителем, наставником, натхненником. Познайомились ми, коли мені було 27 років і спілкувалися майже 12 літ...

Саме Кость Петрович Волинський спрямував мене в історію. Завдячуючи йому я переборола власну несміливість перед історичними темами і з часом змогла створити історичні поеми «Княгиня Ольга» та «Князь Святослав». У поемі про княгиню Ольгу є посвята моєму дорогому Вчителю.

Кожною моєю книгою Кость Петрович пишався по-батьківськи. Навіть в свої 83 роки завітав на мій перший творчий вечір, який відбувся 2005-го року в Київському міському будинку учителя. Мені випало велике щастя мати такого Вчителя. А тепер, з роками, я почала усвідомлювати, що не менше щастя – мати учнів-послідовників. І тепер я сама веду просвітницьку студію.

Важливою і хвилюючою для мене стала також подія виходу з друку першого поетичного збірника «Зоряні перевесла». Але і зараз, як багато років тому, відчуваю душевний трепет, коли розпочинаю діалог зі Словом, головним інструментом моєї праці. До Слова я ставлюся дуже поважно і обе-

режно. Для мене воно – сильна і жива субстанція, яку я усе намагаюся осмислити. Мені здається, що я відчуваю Слово на смак, на запах, на дотик. Однак поетичне і прозаїчне Слово вочевидь відрізняються. Поезія – це відчуття, емоції, мить захоплення, обурення, розпачу, щастя... Потрібна певна налаштованість, піднесеність, урочистість, аби прийшло на гостини поетичне слово. Важливим при цьому є й «осявання» – спалах думки, образу чи відчуття! Я не приймаю у поезії «одописання» чи «славослів'я», не пишу віршів «на замовлення», не вдаюся до гумору і сатири. Для мене це спів Душі, її вільної налаштованості на той чи інший лад. Навесні пишу більше про кохання, восени – пишеться філософське... Навіть у своїй творчості я близька до природних ритмів.

Зовсім інше – Слово прозаїчне. Таке слово повинно бути точним, правильним, а іще виваженим та вивіреним. Прозаїк, як на мене, це – людина, яка володіє колосальною інформацією. І та, котра вміє передати цю інформацію іншим. От тільки справними «передавальниками» можуть бути не всі.

А щодо таланту, то тут усе просто. Талант таки має народитися, викликати його складно, та, мабуть, і не можливо... Але талант має і плекатися, його потрібно ростити, розвивати. Для цього треба багато працювати, вдосконалюватися. Потрібно жити цим, відсунути все другорядне, тимчасове

.....
і йти до свого. Але благословенна натхненна праця заслуговує на таку пожертву...

Іноколи собі думаю, звідки в мені це взялося, як прийшло, що я пишу – вірші, а тепер і прозу? В нашій великій сім'ї, крім мене, ніхто ніколи не писав і не пише... Мабуть, багато поетичного прийшло через мамині пісні, які лунали в нашій хаті. Мама дуже гарно співала, мала чисте і глибоке сопрано. Українські пісні виконувала по-своєму, вони в неї були схожі на церковні піснеспіви. Так не співав ніхто, тільки мама. В моєму творчому доробку на сьогодні чимало пісень, багато з них схожі на народні. Моя перша пісня «Русалка» – точно виросла із маминих пісень, почутих у дитинстві.

А у тому, що стала людиною активною в громадському, вбачаю і вплив татової генетики, від нього – моя життєва активність, наполегливість, що допомогла мені не згубитися у дорослому житті, відчувати своє покликання та залишитись йому вірною. Тобто мій життєвий шлях – це злиття маминого і татового в мені...

Я дуже люблю людей! І в найгіршій людській ваді найперше шукаю її причину. Розшукую для того, аби зрозуміти цю людину, віднайти у ній приховане хороше. Лихі люди самі по собі не народжуються. Такими їх робить життя. Так само, як творить прекрасних і чуйних людей.

Моя Україна! Я не буду говорити, що я люблю Україну, так кажуть всі – і хто її любить, і хто завдає їй шкоду. Скажу по-іншому: «Мене немає без України». І бути, жити, дихати, творити я можу тільки тут, на своїй землі.

Я вросла в цю землю. Оце відчуття, що ти, як тополя чи верба, як рослина, як пагін, виросла на цій землі теж передалося мені від мами. Коли мамі було особливо важко, вона йшла до землі. Висаджувала паростки молодих рослин, обробляла грядки, поливала городину, збирала той врожай, який вродив. Тільки рідна земля знала, як вона тужила за своїм коханим чоловіком, як тяжко їй приходилось з купкою дітей, скільки образ, болю і кривди довелося побачити і витримати. І ми біля мами звикли так. Виходили на город, в поле, до землі, і вона забиравала від нас все лихе, врівноважувала, умиротворювала.

Робота на землі залишила в мені назавжди відчуття болю фізичного: втома, біль у попереку, мозолі на пальцях... А ще на буряках я «спалювалась», пломеніла під палаючим сонцем моя біла шкіра, коли ми годинами гнали бурякові прогони. Від сонця і вітру годі було захиститись. Я плакала, втираючи у шкіру молоду сметану, бо так тільки знімався хоч трохи біль. Іноді із-за того ночей не спала. Але мусила завтра йти знову «на буряки», бо ж інакше в селі не жили...

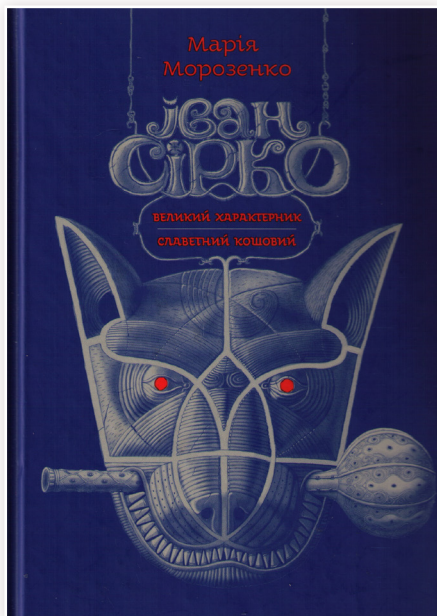
Із суєтних клопотів, миттєвостей радості та втіхи, із смутку та невдач, хвилин щастя, а ще й гіркополинного болю народжувалася моя глибинна любов до Батьківщини. Отак я відчуваю свою землю. Хоча вже багато років мешкаю в Києві, та в душі залишилася світлокосою, блакитноокою дівчиною з Волині. Україна, так само, як і осердя її душі – мова, знаходиться в нас самих. І якщо ми її відчуваємо під серцем, хто зможе в нас рідну Україну відібрати?».

Історичні повісті та сучасність

Усі запорозькі козаки хоробро та вміло захищали наші українські землі від різних ворогів. Але були серед них воїни, яких неможливо було перемогти в бою. Виділялися вони і іншими незвичайними здібностями – уміли виліковувати важкі хвороби та поранення, могли напустити ману, присипляти ворогів, ловити на льоту кулі тощо. Таких козаків називали характерниками. Одним із таких умільців був козацький кошовий Іван Сірко. Про цього славетного козака написано немало: в козацьких літописах, народних казках, пізнавальних книжках, художніх творах – прозових і поетичних. Створено художні фільми. Навіть, відтворено спеціалістами його зовнішній вигляд. Також зображено цього козака на картині художника І. Рєпіна «Запорожці

пишуть листа турецькому султану». І ось знову про нього написано відразу два нових твори.

Письменниця Марія Миколаївна Морозенко для тебе та твоїх ровесників написала повісті «Іван Сірко : Великий характерник» та «Іван Сірко славетний кошовий». Обидві вони представлені у наступній книжці:

Морозенко М. Іван Сірко : Великий характерник ; Славетний кошовий / М. Морозенко ; іл. М. Паленка. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 367 с. : іл.

Розпочинається видання проникливим звертанням авторки видання до читачів : «Оповідь про Івана Сірка присвячую усім палким українцям – тим, хто пройшов шляхами славетного характерника до мене, як і тим, хто рушатиме стежками незамуленої часом минувшини разом зі мною та опісля... І все написане належить тому, хто здатен у мізері спадку минулого розгледіти неоціненність скарбу майбутнього...».

На сторінках книжки просто і зрозуміло письменниця зуміла, часом використовуючи фентезійні при-

.....

йомі, висвітлити життєвий шлях славетного козака від дня його народження до дня відходу в засвіти. Читаючи ці книжки, ти дізнаєшся про те, якими несхожими на життя ровесників були дитячі роки майбутнього козацького героя. Дуже цікавими є сторінки, на яких розповідається про те, як учився молодий джура характерництву. А вчителями у нього були остання українська волхвиня Рода та два досвідчених пластуни-характерники Вітрогон та Пугач. «Сім років як один день прожив поміж тими, хто переповідав йому свою непросту науку. Сім літ йшов до пізнання самого себе». Це було нелегко. Важкі випробування змінювалися ще важчими. Його навчали однаково вправно керувати обома руками, ходити босоніж по гострому камінню, втихомирювати небесні стихії, будили серед ночі задля пластунських вправ, вчили розуміти мову птахів і тварин, «переходити простір і час, стрімкіше вітру сягати височини неба». А першим справжнім боєм Івана Сірка став бій з ординцями за рідне село Мерефу.

А потім ще сім літ не випускав зброї характерник Сірко, повсякчас пам'ятаючи про клятву, дану в тиші мерефської хащі. «Вигартовуючись у бойових походах Тараса Трясила, відточуючи гостру шаблю поряд з Іваном Сулимою та його вірним товаришем Павлом Бутом на Азові й у Кодаку, мужніючи обіч правдивого поборника козацької честі Дмитра Гуні, Сірко гаразд бачив, якою непереможною силою володіє козацтво і яким непере-

борним страхом сповнюють вороги, відчувши ту силу. Запальний, мов іскра, швидкий, наче стріла, шалений, як порив передгрозового вітру, цей чоловік не мав рівних у військовій доблесті. Здавалося, йому служили всі природні стихії, невловимими людським оком порухами провадили до переможного звершення всіх бойових герців.

Завжди поряд із Сірком були його хранителі – це Сивогривий, дивовижний кінь, що відгукувався на найменший рух свого господаря». А також шабля, виплекана славетним львівським мечником Антонієм.

«Усе неможливе – омана», – ці слова стали девізом життя Великого характерника. Він завжди був там, де точилися битви за Україну.

Авторка книжки показує, як у ті буремні далекі від нас часи, Сірко розумів, що «шабля і пістоль – це не єдина зброя. Є й така, що вражає влучніше та гостріше». Ця зброя – слово. У книзі М. Морозенко яскраво змальовує образ сліпого запорозького кобзаря Вербовника, який за сприяння Івана Сірка, досконало оволодів цією зброєю.

«Великим воїном» називали Івана Сірка візири правителя Османської імперії. «Він Урус-шайтан» – гнівно блискав очима у відповідь султан. «І чамбули та яничари – ті, що вогнем і ятаганом полонили цілі народи, – полохались, бачачи його перед собою, летіли шкереберть із сідел, налякані лишень одним словом: Урус-шайтан!». «55 походів здійснив Іван Сірко супроти лютого ворога рідної землі

.....●
— Османської імперії. У жодній битві не знав поразки». Бо коли козацтво, спрямоване Іваном Сіркою, вирушало в новий похід, воно вже від початку було приречене на перемогу.

«Сірко – від Бога полководець», – так казав про мужнього козака з Мерефи гетьман Хмель, бачачи, як запекло б'ється козацьке військо під Жовтими Водами та біля Пилявців із таким верховою. Поляки жахалися Сірка, бо шабляка його не одну голову знесла, а сам він у жодному бою не отримав бодай подряпини. Великий воїн Сірко не знав поразки». А коли Івана Сірка вперше обирали кошовим отаманом, з ним за місце кошового не змагався жоден козак. Це трапилося чи не вперше в історії козацтва. «Тричі вклонився Іван Сірко побратимам, взявши до рук булаву разом із жменькою землі рідної, про яку покликаний був дбати кожну мить свого життя, забуваючи про особисте, думаючи про загальне.

— Хай діється воля Божа! Приймаю козацькі клейдони. Служитиму вірою і правдою війську козацькому.

З часу заснування Січі такого тут не бувало... Дванадцять разів обирало козацтво Івана Сірка кошовим отаманом. Вірою і правдою служив він українській землі, ревно сповідуючи вірність українському народові. І так він, славетний козацький отаман, заслужив право на вічну пам'ять нащадків».

Розповіді про Івана Сірка народжуються і нині.

Крім бойових перемог були у житті цього реального історичного героя Івана Сірка гіркі втрати, про які також йдеться на сторінках видання.

Вдало доповнюють текст книжки оригінальні ілюстрації художника-графіка, лауреата літературно-мистецької премії «Джури» Максима Паленка.

Детальнішу інформацію про цього козацького ватажка можна також прочитати за адресою електронного ресурсу Національної бібліотеки України для дітей КЛЮЧ : Марченко Н. Морозенко Марія. «Іван Сірко» // [Електронний ресурс] / Марченко Н. // КЛЮЧ. – Режим доступу <http://www.chl.kiev.ua/key/Books/ShowCategory/1?page=13> (дата звернення: 7.06.2018). – Назва з екрана.

У Марії Морозенко є також інші історичні твори. Створюючи такі тексти, письменниця зазначає «...я смакую дух епохи – мене цікавлять тогочасні вірування, мова, одяг, звичаї... Все те, чим жили і дорожили наші предки. І намагаюся писати так, щоб сучасна людина віднаходила себе в своїй епосі. І щоб мої читачі аналізували себе в реальному часі. Відчули нерозривність поколінь і через століття. Бо все те за давнине минуле – ми самі і є».

Морозенко М. Я закохалася : повість / М. Морозенко ; палітурка О. Стельмаха. – Київ : Академія, 2017. – 127 с. : іл.

Не зважаючи на настанови директриси школи «вчитися і вдосконалюватися», головна героїня

повісті, гімназистка Віра часто думає «про інше». Цю свою найбільшу таємницю вона довірила лише своєму щоденникові, де зробила такий запис: «Щойно продзвенить дзвінок, ми сядемо за парти – тієї ж миті відчиняться двері й на порозі з'явиться він – новенький. Головне, аби він мав модну зачіску і стильно вдягався... З таким хлопцем я б залюбки ходила у кіно, на ковзанку. І будь-куди. І всі подружки заздрили б мені. Дивилися б нам услід і сумно зітхали...».

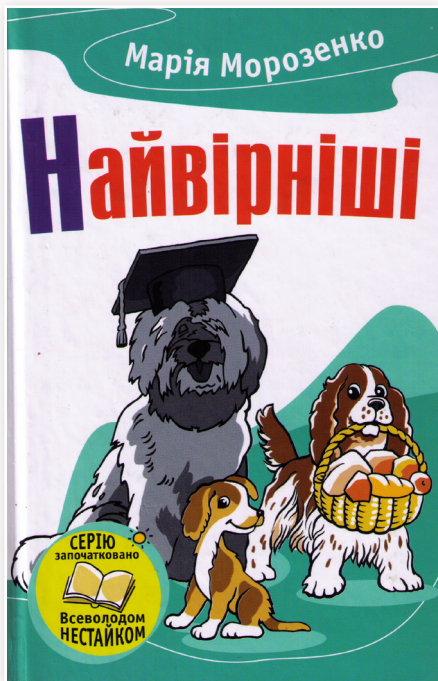
Після літніх канікул мрія юної гімназистки здійснилася. На порозі класу з'явився той, наміряний – новачок Влад Пшик. І з того моменту в житті Віри багато що змінилося. Її огорнуло нове почуття. Вона почала сперечатися зі своєю найкращою подругою Миросоєю, завжди стаючи на бік міркувань Влада, не помічаючи у його поведінці багато недоброго, злого, підлого. Вірі дуже захотілося комусь довіритися. А тут ще і мама полетіла доглядати хвору родичку у далеку Австралію. Спілкуючись з нею по скайпу, дівчині дуже захотілося, щоб мама її спитала про «найголовніше»: «Чи тобі

подобається хтось?». Отоді б вона все розповіла, порадилися. Але мама не спитала. Хто ж поруч? А поруч є тато і сусід однокласник Васька. Васька втратив маму, має непрості стосунки із своїм батьком, часом здійснює непередбачувані вчинки. Однак чуйний, відкритий і людяний. «У нього є душа. Не старається здаватися кращим, ніж є насправді. Має характер і гідність. На таких як він, часто звляюється чужа підступність». А ще твердо дотримується маминого заповіту: «Найгірше, що може бути в житті – це зрада, брехня і злодюжництво».

І лише, коли між Владом та Васьком почалася неоголошена війна, Віра почала розуміти, якими хлопці є насправді. І не тільки Віра. Через недобрый вчинок Влада враз подорослішали усі однокласники. І от у почуттях Віри на зміну сліпій закоханості прийшло гірке розчарування. Ну, що ж, буває і таке. Через Влада Віра полаялася з найкращою подругою. Не повірила у щирість та добре ставлення до неї Васька. У результаті, той мало не загинув. Та, як сказала Вірина класна керівничка Марина Сергіївна, «Час – мудрий і розсудливий, усе розставить на свої місця».

Детальнішу інформацію про цю книжку можна прочитати за адресою електронного ресурсу Національної бібліотеки України для дітей КЛЮЧ : Марченко Н. Марія Морозенко. «Я закохалася» // [Електронний ресурс] / Н. Марченко, Н. Дев'ятко, А. Десятко // КЛЮЧ. – Режим доступу : <http://www>.

chl.kiev.ua/key/Books/ShowCategory/1?page=4
(дата звернення: 7.06.2018). – Назва з екрана.

Морозенко М. Найвірніші : історії про собак / М. Морозенко ; іл. О. Воронкової. – Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2016. – 285. – ([Всеволод Нестайко радить прочитати]).

У багатьох людських родинах живуть собаки. Вони дуже різні зовні і за характером. Та у всіх у них є одна спільна риса – вірність та любов до своїх господарів. Це почуття дуже часто за нез-

вичайних обставин творить справжні дива.

У оповіданнях книжки авторка, у сім'ї якої також живе песик Тоша, розповідає про багато дивовижних «собачих» історій, про зворушливі, часто жертовні вчинки цих чотирилапих істот стосовно людей. «Вони завжди поряд, хоч би там що. Чекають на нас, радіють нам... Вони тонко чують несподівані загрози та ризики. Нашорошивши вуха прислухаються, чи не чигає на нас біда. Готові будь-якої миті оборонити і захистити своїх господарів. А за-

хищаючи нас, водночас самі потребують нашої чуйної турботи і захисту. Обереігаючи, дарують свою безмежну любов. Мудрими поглядами закликають насолоджуватися простими миттями життя, тішачись присутності поряд вірних друзів.

Вони насправду особливі, наші улюблені песики. То ж хіба не варто пізнати їх краще та ближче?!».

Саме для цього й написана ця книжка. Тут можна прочитати історію про пса молосса Сотера, який врятував стародавнє грецьке місто Коринф від завойовників. А сенбернар Баррі протягом життя врятував у горах Альпах 40 людей, засипаних сніговими завалами. Чи історія про коллі Боббі, який розшукуючи родину своїх господарів, за пів року подолав чотири тисячі кілометрів. З того часу місто Сілвертон святкує «День Боббі». Або ж вівчарка Баррі, яка стала очима для свого сліпого хазяїна. А ще тобі, безсумнівно, сподобаються історії про Фідо (Вірний), який після загибелі господаря, чотирнадцять років, аж до своєї смерті, вірно чекав його повернення додому; чи про героїчних вівчарок-прикордонників, яким на честь їхнього подвигу стоїть пам'ятник у селі Легедзине Черкаської області; чи ж про рятувальника Володимирського собору (м. Київ), розвідника і мінера Джульбарса, завдяки якому у Володимирському соборі було виявлено дві тони тротилу. І так було порятовано цей чудовий храм. А також про розумного пса бордер-коллі Чейсера, який протягом трьох років вивчив більше тисячі різних предметів. Цікавою є історія про бойову

собаку Гільзу, яку нещодавно врятували від голодної смерті наші відважні солдати у зоні Антитерористичної операції на сході України. І яка для них також стала собакою-рятівницею. Та багато інших особливих історій про собак. Однак, ознайомившись із книжкою, ти погодишся з М. Морозенко, яка стверджує «... що все-таки най-най-прекраснішим собакою на землі кожен із нас вважає свого чотириноного друга. Що ж, так воно і є насправді. Бережіть цю дружбу і насолоджуйтесь життям РАЗОМ, друзі!». У кінці видання надруковано ряд крилатих висловів про собак та відомих на весь світ людей.

Список книжок, рекомендованих для читання

(автор, переказ, упорядкування М.М. Морозенко)

Вечорової пори : молитви, казки, колисанки / М. Морозенко ; іл. О. Гижі. – Вид. 2-ге, перероб. – Львів : Свічадо, 2017. – 47 с. : іл.

Дванадцять місяців : казка / за переказом М. Морозенко ; іл. В. Анікін, Н. Анікіна. – Київ : Преса України, 2007. – 32 с. : іл.

Іван Сірко : Великий характерник ; Славетний кошовий / М. Морозенко ; іл. М. Паленка. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 367 с. : іл.

Княгиня Ольга : іст. поема / М. Морозенко ; фотокомпозиції М. Заржицька ; фото О. Іванець. – Київ : Задруга, 2005. – 91 с. : фотоіл.

Найвірніші : історії про собак / М. Морозенко ; іл. О. Воронкової. – Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2016. – 285. – ([Всеволод Нестайко радить прочитати]).

Незвичайні пригоди Чока, який шукав Країну Щастя : казки / М. Морозенко ; іл. О. Богомаз. – Київ : Преса України, 2010. – 31 с. : іл.

Святкова читанка : зб. віршів для дітей / упоряд. та передм. М. Морозенко ; худож. М. Антіпова. – Київ : Країна Мрій. – 80 с. : іл.

Україна починається з тебе : поезія і проза для дітей шк. віку / упоряд. М. Морозенко ; літ. ред.

.....

Т. Виннк [та ін.] ; іл. К Белейович [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2017. – 255 с. : іл., портр.

Я закохалася : повість / М. Морозенко ; палітурка О. Стельмаха. – Київ : Академія, 2017. – 127 с. : іл.

Зміст

Дорогий юний читачу!.....	3
«Я дуже люблю людей!» (автобіографія).....	5
Історичні повісті та сучасність.....	14
Список книжок, рекомендованих для читання.....	25

КНИЖКИ ПИСЬМЕННИЦІ МАРІЇ МОРОЗЕНКО

Бібліографічна пам'ятка для читачів-учнів середнього шкільного віку

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Автор-укладач Н.О. Гажаман
Літературний редактор В.Я. Полисаєва
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак
Підписано до друку 2.07.2018 р.
Зам. № 10. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей

вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190

Тел/факс. 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua